

**Česká školní inspekce
Jihočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIC-707/20-C

Název	Dětský domov, Žichovec 17
Sídlo	Strunkovice nad Blanicí, Žichovec 17, 383 01 Prachatice
E-mail	reditel@ddzichovec.cz
IČ	63284383
Identifikátor	600028321
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Josef Peiker
Zřizovatel	Jihočeský kraj
Místo inspekční činnosti	383 01 Strunkovice nad Blanicí, Žichovec 17
Termín inspekční činnosti	2. 12. 2020 – 4. 12. 2020

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále dle souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova a jeho souladu s právními předpisy.

Charakteristika

Příspěvková organizace Dětský domov, Žichovec 17 (dále „zařízení“) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti bylo v zařízení evidováno celkem 32 dětí, které byly umístěny ve čtyřech rodinných skupinách. Nejvyšší povolený počet lůžek je 32, osm dětí přes týden pobývá v domově mládeže. Nikdo není v zařízení na základě smlouvy o prodlouženém pobytu z důvodu přípravy na budoucí povolání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Dětskému domovu se daří naplňovat dlouhodobou koncepci rozvoje, která vychází reálných podmínek a cílů. Sdílení informací mezi pracovníky zařízení i průběh pedagogického procesu jsou zkvalitňovány účelným delegováním vybraných organizačních, kontrolních a řídicích pravomocí ředitele zařízení na vedoucí vychovatelku. Ředitel pravidelně hodnotí stav ve všech pedagogických oblastech. Nastavený vnitřní kontrolní systém postihuje specifika zařízení, kontrolní a hospitační činnosti vykonává ředitel v součinnosti s vedoucí vychovatelkou. Na základě výsledků těchto činností jsou navrhována a projednávána účinná konkrétní opatření na zlepšení chodu jednotlivých rodinných skupin. Každý měsíc probíhá schůzka metodického sdružení vychovatelů, což má pozitivní dopad na jednotnost pedagogického procesu a výchovného působení na děti.

Všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklady psychické způsobilosti a všichni zaměstnanci předpoklad bezúhonnosti. V pedagogickém týmu ovšem nejsou obsazeny stále interní pozice psychologa nebo etopeda, které by dotvářely komplexnost poskytovaných služeb v každodenní péči o děti. Tato skutečnost se jeví jako narůstající problém, protože většina přicházejících dětí je v péči psychologa nebo pedopsychiatra. Proto také částečně dochází ke zpomalení adaptace některých dětí a prodlužuje se doba harmonizace zejména sourozeneckých vztahů uvnitř některých rodinných skupin.

Ředitel zařízení zodpovědně plánuje a podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků účelnou volbou vzdělávacích akcí se zaměřením hlavně na problematiku preventivního protidrogového programu, aktuálních nařízení během současné virové pandemie i na odbornou problematiku práce v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy. K průběžnému vzdělávání pedagogických pracovníků slouží též odborná literatura, dále práce s výpočetní technikou, seznamování s novými poznatky ve všech výchovných a vzdělávacích oblastech. Většina zaměstnanců přistupuje k profesnímu rozvoji aktivně. Tato skutečnost se příznivě projevila v kvalitě sledované přímé práce s dětmi. Za účelem dalšího zkvalitňování výchovného působení nabízí ředitel také možnost absolvování psychoterapeutického výcviku, kterou ale pedagogičtí pracovníci zatím nevyužili.

Ve spolupráci s pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí podněcuje vedení zařízení rodiče ke kontaktům se svými dětmi. U významné části umístěných dětí se daří v pravidelných intervalech zajistit víkendové pobyty u rodičů a pozitivně tím ovlivňovat jejich psychosociální potřeby. Stanovená výše kapesného odpovídá vnitřnímu řádu zařízení. S vypláceným kapesným děti mohou hospodařit samostatně a získávají tak správné návyky v oblasti finanční gramotnosti.

Řediteli se podařilo vytvořit pro činnosti zařízení výborné materiálně-technické podmínky, které zásadním způsobem přispívají ke kvalitě poskytované péče. Prostorové uspořádání rodinných skupin se podobá bytům a vhodně zrcadlí standardy fungování běžné domácnosti včetně naplňování potřeb dětí. Děti jsou pravidelně a adekvátním způsobem poučovány o bezpečnosti a ochraně zdraví na začátku svého pobytu i při jednotlivých činnostech. Významná pozornost je věnována také zdravému životnímu stylu, který vhodně podporují

i poskytované stravovací služby. Stravování v pracovní dny je zajišťováno ve vlastní školní jídelně, která dbá na zařazování dostatečného množství vybraných druhů potravin a sleduje plnění stanovených výživových norem. Víkendové stravování připravují vychovatelé společně s dětmi v jednotlivých rodinných skupinách. Děti se podílí na plánování a nákupu surovin potřebných pro víkendové přípravy pokrmů a tím získávají sociální kompetence pro běžný život a zároveň rozvíjejí praktické základy finanční gramotnosti.

Vedení zařízení je aktivní v získávání dalších finančních prostředků nejen od nadací či neziskových organizací, ale také od soukromých i právnických osob, ze kterých jsou hrazeny hlavně náklady na rozmanitou zájmovou činnost podporující smysluplné trávení volného času a postupné zkvalitňování materiálně-technických podmínek zařízení. Dětem jsou poskytovány osobní dary a věcná pomoc v souladu s právními předpisy a s vnitřním řádem dětského domova.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Činnosti všech rodinných skupin byly realizované plánovitě s maximálním ohledem na současnou epidemiologickou situaci. Vychovatelé správně dodržovali situační flexibilitu a efektivně podněcovali děti k zapojování do nabízených aktivit. Prostřednictvím vhodně nastaveného denního režimu vycházejícího ve všech rodinných skupinách z racionálně nastavené organizace dne byly úspěšně naplňovány psychohygienické i didaktické zásady. To mělo zřetelně kladný vliv na socioemoční vývoj dětí. Některým z nich však poskytují specializovanou péči pouze externí odborné instituce či jejich pracoviště, neboť v zařízení chybí kmenový odborník, optimálně psycholog či etoped, který by byl pravidelně k dispozici přímo v zařízení. Výchovně-vzdělávací činnosti vycházely důsledně z dobře nastavených koncepčních záměrů i stanovených cílů. Důraz byl kladen především na přípravu na budoucí samostatný život a osvojování rozhodujících dovedností. Naplňování hlavních vzdělávacích cílů se dařilo ve všech rodinných skupinách napříč realizovanými činnostmi. Ty vhodně probíhaly v návaznosti na týdenní programy, na jejichž tvorbě se děti účelně spolupodílí. Nabývání základních gramotností i získávání klíčových kompetencí dětí efektivně napomáhala individualizovaná podpora zejména v úrovni komunikačních, sociálních a pracovních dovedností. Výsledkem důsledného vedení dětí jsou dobré vztahy v zařízení i usnadnění budoucího profesního zařazení a uplatnění na trhu práce. Pestré spontánní nabídky pedagogů směrem k odpolední činnosti vedly děti k aktivnímu smysluplnému trávení volného času.

Personálně je denní režim v zařízení zajištěn velmi dobře, pedagogický sbor je jednotný a plně ztotožněný s koncepcí zařízení. Noční režim oproti tomu stále vykazuje v tomto ohledu dílčí nedostatky spočívající v počtu pedagogů. Situace je podmíněna finančními možnostmi zařízení. I když vedení využívá finanční prostředky správně, přes to nemá na odpovídající početní zajištění nočního režimu.

Rodinná atmosféra, dodržování pravidel, zohledňování odlišných potřeb jednotlivých dětí i jejich schopností zvyšovaly účinnost výchovně-vzdělávacího procesu. Dostatečný časový prostor k relaxaci formou volných her, spontánních činností i plnění zadávaných úkolů přiměřené obtížnosti prohlubovalo schopnost dětí řešit problémy samostatně na základě vlastního rozhodnutí. Pozornost byla efektivně věnována zvnitřňování a uplatňování správných pracovních návyků všemi dětmi. To společně se zaměřením aktivit na posilování vzájemných vztahů představovalo dobrý základ pro komplexní rozvoj pracovních i sociálních dovedností. Vlídne, avšak potřebně pevné vedení posilovalo uvědomování dětí o vlastní odpovědnosti za své jednání, chování i výsledky práce.

V hospitovaných rodinných skupinách převládala příprava na vyučování, odpočinkové nebo zájmové aktivity. Pedagogové cíleně uplatňovali hlubokou znalost jednotlivých dětí i jejich specifik a potřeb. Jejich reflexe aktuální situace měla pozitivní vliv na přiměřenost připravovaných výchovně-vzdělávacích aktivit, do nichž byly děti účelně zapojovány. Volba motivačních strategií byla vhodně diferencovaná a díky tomu vedla k dosahování kvalitních výstupů v oblasti sebeobslužných úkonů, pravidelnosti domácí přípravy na školní vyučování, úklidu ložnic či společných prostor rodinných skupin. Pravidelnou denní přípravou dětí na školní vyučování je účinně podporována a rozvíjena zejména jejich kompetence k učení. Přiměřený prostor pro samostatnost při řešení úloh a dopomoc v případě potřeby zajišťovaly konstruktivní klima vedoucí ke kvalitním výstupům jednotlivců i skupin. Kvalitu výstupů umocňovalo povzbuzování, pochvaly, aktivizační metody a průběžné slovní hodnocení. Zařazované prvky činnostního učení zvyšovaly motivaci dětí k další práci. Vzdělávání vycházelo ze zásady sociálního učení s důrazem na získání základního vzdělání, bezproblémový přechod do středního vzdělávání a následnou samostatnost po odchodu ze zařízení. Pro děti je to jasné, přehledné schéma, a proto se s ním většina z nich, za podpory pedagogů, potřebně ztotožňuje.

Ke zkvalitňování vztahů mezi jednotlivými rodinnými skupinami významně přispívalo promyšlené vytváření dostatečného prostoru pro vyjadřování vlastního názoru dětí s respektem práva druhých na odlišný názor. Děti byly vedeny k smírné domluvě a nalezení souladu, což se pozitivně odráželo v rozvoji jejich sociálních dovedností.

Úzká spolupráce s vnějšími partnery posiluje základní gramotnosti dětí a zvyšuje jejich sociabilitu v běžné společnosti, usnadňuje navazování dobrých vrstevnických vztahů a účinně podporuje dosahování výchovně-vzdělávacích cílů. Děti využívají pestrých možností volnočasových zájmových aktivit a nenásilně se tak učí smysluplnému trávení volného času. Děti pod vedením pedagogických pracovníků realizují prodejní akce, při nichž přejímají částečnou zodpovědnost za získané finanční prostředky a učí se s nimi správně zacházet. Výsledkem je zejména efektivní prohlubování finanční a sociální gramotnosti.

Hodnocení výsledků vzdělávání

V zařízení je využíváno otevřeného způsobu komunikace založeného na demokratických principech. Je upřednostňován slovní způsob hodnocení výsledků vzdělávání se snahou zdůraznit pozitivní projevy chování. To má příznivý vliv na vnitřní motivaci dětí k dodržování pravidel zařízení i obecně platných sociálních zvyklostí. Vychovatelé provádí denní reflexi při každodenním večerním hodnocení v rodinné skupině. Denní hodnocení probíhá slovní formou, při níž se dodržuje zásada, že každé dítě musí dostat prostor k vyjádření svých pocitů a postojů a k sebereflexi proběhlého dne. Vychovatel citlivě koriguje spontánnost projevů dětí a zároveň poskytuje dítěti zpětnou vazbu. Chování dítěte je konkrétně popsáno v knize denní evidence zařízení. Na základě všech těchto záznamů jsou výsledky dětí vyhodnoceny při společném komunitním setkání dětí, vychovatelů, vedoucí vychovatelky a ředitele, které se koná pravidelně jednou týdně. Výchovné postupy jsou používány s ohledem na specifika dítěte, jsou přiměřené jeho chování i jeho individuálním možnostem. Na úspěšnosti při práci s dětmi se velkou měrou podílí dobrá týmová spolupráce. Zařízení klade důraz na otevřenou komunikaci, sdílení informací, transparentnost a pravidelné porady vedení i jednotlivých týmů, což se pozitivně promítá ve výsledcích práce s dětmi. Ty jsou vedeny k všestrannému rozvoji, včetně sebeobslužných dovedností, hospodaření s penězi, rozvoje praktických dovedností a zájmů. Jednotlivé individuální specifické cíle v plánech rozvoje osobnosti dětí jsou jasné a konkrétní a jsou dostatečně provázány s plánováním a realizací výchovně-vzdělávacích aktivit rodinné

skupiny deklarovaných v týdenních plánech. Systém výchovně-vzdělávacího procesu je srozumitelný pro děti i zaměstnance, respektuje cíle, zásady a principy péče a práva všech zúčastněných osob a upřednostňuje pozitivní motivaci dítěte. Zavedená konkrétní pravidla i aktivní zapojení dětí do každodenního chodu zařízení efektivně podporují jejich osobnostní růst a ulehčují přípravu na budoucí samostatný život. Každé dítě má určeného klíčového pracovníka, což se také významnou měrou kladně promítá do naplňování potřeb svěřeného dítěte. Pravidelná nabídka výchovně-vzdělávacích aktivit je doplněna nejrůznějšími pobyty s dětmi mimo zařízení se sportovní a turistickou tematikou. Děti se aktivně účastní i nejrůznějších soutěží, organizovaných jak podobnými typy zařízení, tak veřejnými institucemi. Tím zařízení účinně zapojuje děti do běžné intaktní společnosti, zprostředkovává jim zdravé sociální kontakty s okolím a dále rozvíjí základní gramotnosti i klíčové způsobilosti.

Zařízení se cíleně zabývá výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují. Pedagogové se pravidelně informují ve školách o prospěchu a chování dětí a náznaky školní neúspěšnosti operativně řeší. Dětem s výukovými problémy je věnována ze strany vychovatelů zvýšená pozornost při přípravě na vyučování, a to zejména důslednější kontrolou jejich přípravy, opakováním a procvičováním. O průběhu a výsledcích vzdělávání jsou pravidelně informovány osoby odpovědné za výchovu. Odcházejícím dětem zařízení pomáhá při zajišťování bydlení a pracovního uplatnění. Způsob následné podpory a poradenství vždy důsledně respektuje jejich individuální potřeby.

Způsob fungování zařízení zajišťuje dětem ochranu jejich osobního prostoru a soukromí, své osobní věci mohou mít uzamčené a mají k nim volný přístup, čímž je účinně posílen jejich pocit bezpečí a integrity. V případě prodlouženého pobytu dítěte postupuje zařízení při uzavírání smluv tak, aby dotčené osoby rozuměly účelu a obsahu dohod a aktivně se podílely na jejím vzniku. Pravidla a účast na chodu zařízení podporují u dětí rozvoj běžných životních dovedností a přípravu na samostatný život starších dětí v oblasti vaření na rodinných skupinách. Setrvalě vytvářený prostor pro navazování a udržování kontaktů dětí s rodinným prostředím či blízkými osobami mají pozitivní vliv na emocionální složku osobnosti dětí a vedou k jejich vyšší psychické vyrovnanosti. Zařízení vytváří podmínky pro udržování kontaktu dítěte s rodinou a blízkými osobami. Návštěvy osob zodpovědných za výchovu i osob blízkých jsou možné kterýkoliv den po dohodě se zařízením a mohou probíhat v prostorách zařízení nebo i mimo dětský domov. Děti mohou bez omezení přijímat a odesílat korespondenci.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Stabilizoval se pedagogický sbor.
- Zkvalitnila se vzájemná vnitřní komunikace všech aktérů ústavního vzdělávání.
- Navýšila se pestrost aktivit realizovaných s dětmi mimo zařízení.
- Upevnila se partnerská kooperace zařízení s externími subjekty a odborníky.
- Průběžně se zlepšily materiálně-technické podmínky zařízení.
- Zařízení pokračuje v zajišťování rozmanité nabídky volnočasových aktivit, které si děti dle svého zájmu vybírají.

Silné stránky

- Úzká spolupráce s vnějšími partnery a pestrá nabídka kroužků posilují základní gramotnosti dětí, zvyšují jejich společenské dovednosti v běžném sociálním prostředí a účinně vedou k dosahování výchovně-vzdělávacích cílů.
- Otevřená komunikace uvnitř zařízení výrazně podporuje sociální dovednosti dětí potřebné v běžném společenském prostředí a účinně posiluje dosahování výchovně-vzdělávacích cílů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Zařízení nemá stálého specialistu z oboru psychologie nebo etopedie, což zpomaluje adaptaci některých nových dětí a prodlužuje dobu harmonizace vztahů.
- Personální zajištění nočních služeb může vzhledem k provozním podmínkám zařízení, členitosti vnitřních prostor budovy i skladbě dětí představovat v určitých situacích riziko.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zajistit stálého specialistu z oboru psychologie nebo etopedie.
- Posílit noční dohled o dalšího pracovníka.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny vydané dne 1. 1. 2020
2. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení z 25. 11. 2020
3. Rozhodnutí MŠMT vydané s č. j. MSMT-28749/2015-2 dne 1. 9. 2015 s účinností od 1. 9. 2015 o provedení výmazu základní školy z rejstříku škol a školských zařízení
4. Jmenování ředitele dětského domova č. j. KUJCK 60519/2020, ze dne 12. 6. 2020
5. Koncepce rozvoje školského zařízení 2020 - 2026
6. Časový plán kontrol a hospitací na školní rok 2020/2021
7. Preventivní program školského zařízení na školní rok 2020/2021
8. Preventivní strategie rizikového chování pro období 2017 -2020
9. Vnitřní řád zařízení pro výkon ústavní výchovy Dětský domov, Žichovec 17 č. j. DDŽ 639/2019 s účinností od 1. 12. 2019
10. Školní vzdělávací program s platností od 1. 9. 2019
11. Roční plán práce 2020-2021
12. Osobní dokumentace vybraných dětí umístěných ve školském zařízení v době kontroly, včetně programů rozvoje osobnosti dítěte, opatření ve výchově a žádostí zákonných zástupců o povolení pobytu mimo zařízení
13. Jednací protokol vedený od 1. 9. 2019
14. Kniha úředních návštěv vedená od 1. 9. 2019
15. Kniha ostatních návštěv vedená od 1. 9. 2019
16. Pravidla pro přijímání stážistů, studentů, externistů a dalších příslušných osob ve vztahu k umístěným dětem a provozu DD
17. Zápisy z jednání pedagogické rady a provozních porad od 29. 8. 2018
18. Týdenní programy výchovně-vzdělávací činnosti od 1. 9. 2020
19. Knihy denní evidence zařízení od 1. 9. 2019
20. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2019 - 2020

21. Plán metodického sdružení vychovatelů na školní rok 2020/2021
22. Deníky výchovných skupin včetně ročních výchovně-vzdělávacích plánů
23. Doklady o dosaženém vzdělání a probíhajícím studiu pedagogických pracovníků
24. Výpisy z rejstříku trestů všech zaměstnanců
25. Psychologická vyšetření všech pedagogických pracovníků
26. Dokumentace vztahující se k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví
27. Ekonomická dokumentace za rok 2019 a 2020
28. Dokumentace ke školnímu stravování

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Jihočeský inspektorát, Dukelská 23, 370 01 České Budějovice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.c@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jana Novotná, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jana Novotná v. r.

PhDr. Aranka Fořtová, školní inspektorka

PhDr. Aranka Fořtová v. r.

Bc. Marie Řežábková, kontrolní pracovnice

Bc. Marie Řežábková v. r.

V Českých Budějovicích 30. 12. 2020

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Josef Peiker, ředitel školy

Mgr. Josef Peiker v. r.

V Žichovci 11. 1. 2021